— Ce însemnătate au avut revoluțiile populare?
— Prin ce se caracterizează victoria socialismului în diferite țări?
— Pe ce principii se bazează relațiile dintre țările socialiste?

DESTRĂMAREA SISTEMULUI COLONIAL AL IMPERIALISMULUI; FORMAREA DE NOI STATE INDEPENDENTE

Factorii care au determinat prăbușirea sistemului colonial. Înaintea celui de-al doilea război mondial, peste 90% din populația Asiei și aproape întreaga Africă se aflau sub dependența colonială sau semicolonială a Angliei, Franței, Olandei, Belgiei, Italiei, Portugaliei etc.

Victoria împotriva fascismului în cel de-al doilea război mondial, participarea popoarelor din colonii și semicolonii la obținerea victoriei de către coaliția antifascistă, desprinderea unor state din lanțul imperialist și formarea sistemului mondial socialist au fost factorii care au dat un nou și puternic impuls luptei de eliberare a popoarelor din țările coloniale și semicoloniale. A început prăbușirea sistemului colonial, mai întîi în Asia, unde în anii războiului, în unele țări partidele comuniste au condus mișcarea de eliberare națională. Apoi prăbușirea colonialismului s-a produs și în Africa.

Noile state independente și problemele dezvoltării acestora. În *Asia* și-au proclamat, după război, independența: *Republica Populară Democrată Coreeană, Coreea de Sud, Republica Socialistă Vietnam, Laos, Siria,*

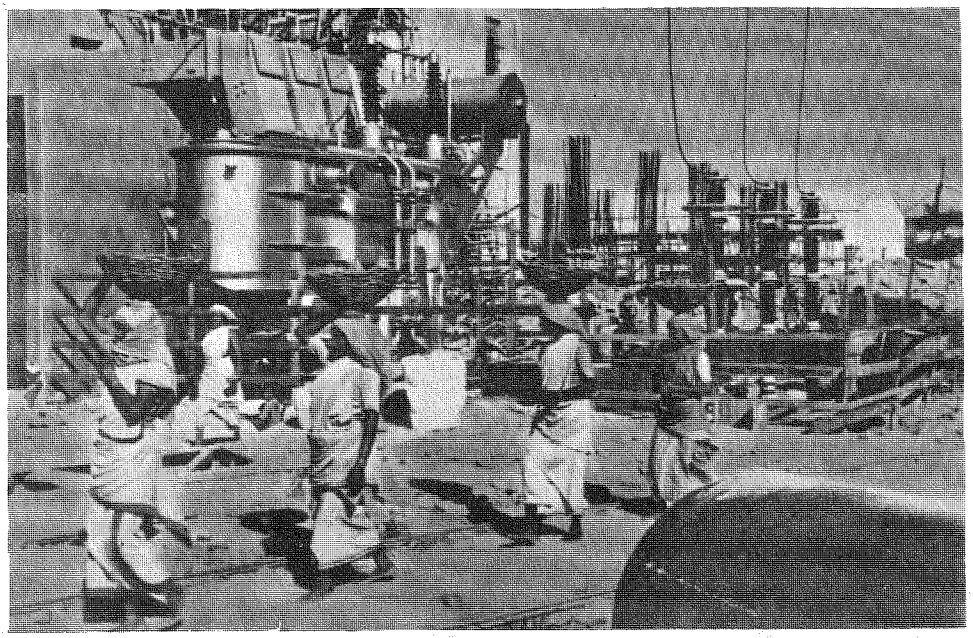

Dezvoltarea industriei în India.

Liban, Iordania, Filipine. Guvernanţii britanici au împărţit în 1947 teritoriul fostului dominion India în două state: *India* şi *Pakistan.*

Puternicele lupte de eliberare naţională şi socială duse de zeci de ani de masele largi din *India* s-au încheiat în anul 1950, cu proclamarea independenţei. Constituţia Indiei prevede votul universal şi libertăţi democratice. India este un stat federal, alcătuit din 22 de state; în unele state s-a înfăptuit reforma agrară. Guvernul indian şi-a concentrat străduniile pentru dezvoltarea agriculturii şi a industriei.

În *Indonezia,* fostă colonie a Olandei, a izbucnit în 1945 revoluţia antiimperialistă de eliberare naţională. Guvernul revoluţionar a proclamat independenţa şi formarea Republicii Indonezia. După aproape patru ani de lupte grele împotriva forţelor imperialiste olandeze, în anul 1949 a fost recunoscută independenţa noii republici. Guvernul indonezian a naţionalizat băncile, plantaţiile, întreprinderile şi mijloacele de transport care aparţinuseră capitaliştilor olandezi.

În *Africa: Egiptul* şi *Liberia* erau formal, înainte de război, state independente; cele mai multe ţări africane se aflau sub dependenţă colonială. Egiptul era monarhie controlată de către monopolurile britanice. În iulie 1952, poporul egiptean a răsturnat monarhia. Egiptul s-a proclamat Republică: preşedintele ţării a fost ales Gamal Abdel Nasser. Guvernul egiptean a luat măsuri pentru introducerea reformei agrare şi, în 1958, a naţionalizat Canalul de Suez, care aparţinea unei companii de capitalişti englezi şi francezi. Egiptul, denumit din 1961 *Republica Arabă Egipt,* a trecut la industrializarea ţării şi la cooperativizarea agriculturii.

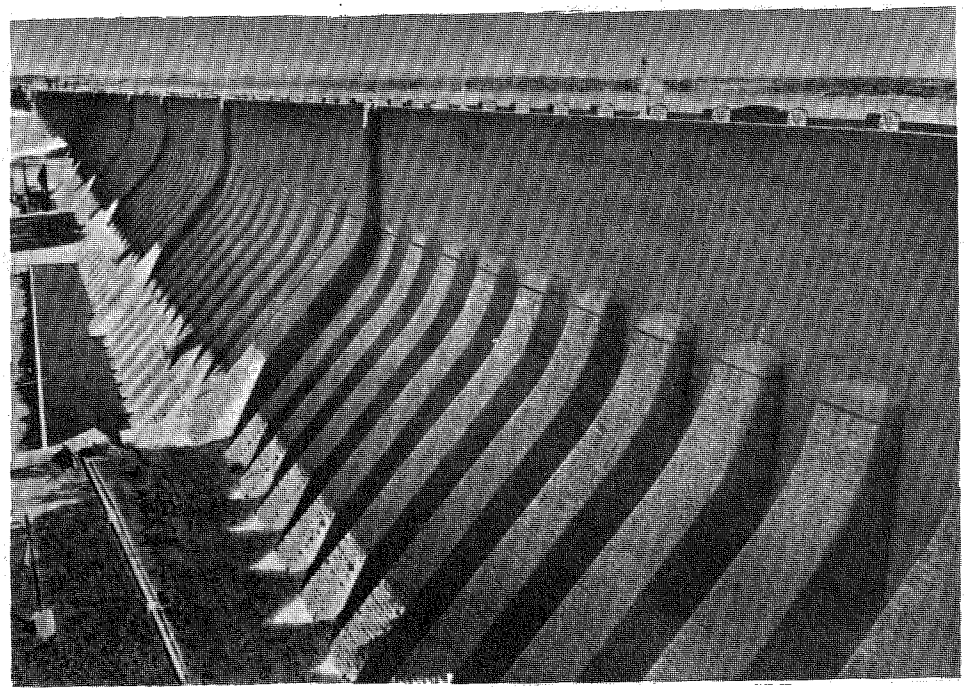

Marele baraj de la Assuan.

În anii 1967 şi 1973 au avut loc războaie între statele arabe şi statul Israel. Armata israeliană a ocupat teritorii în Republica Arabă Egipt, Siria şi Iordania. Ostilităţile militare au încetat de fiecare dată la intervenţia O.N.U.

Mişcarea de eliberare naţională a cuprins, treptat, toate popoarele africane. Franţa a recunoscut independenţa *Marocului* şi a *Tunisiei.* După un război care a durat aproape opt ani, poporul algerian şi-a cucerit independenţa: s-a format *Republica Algeriană Democratică şi Populară* care a înfăptuit însemnate reforme economice, sociale şi politice.

În anul 1975, numărul statelor independente, care cuprindeau peste 97% din populaţia Africii, s-a ridicat la 46. Conferinţa conducătorilor tinerelor state africane a înfiinţat *Organizaţia Unităţii Africane,* spre a lupta în comun pentru consolidarea independenţei şi lichidarea definitivă a colonialismului.

Astăzi, în Africa există *Republica Sud Africană,* un stat cîrmuit după principii rasisto-fasciste. Populaţia de culoare, alcătuind circa 80% din numărul total, este lipsită de drepturi şi crunt terorizată prin legile nedrepte, de discriminare rasială. De aceea ea s-a ridicat împotriva politicii rasiste şi de apartheid (politica de segregaţie rasială împotriva populaţiei de culoare).

Prăbuşirea sistemului de robie colonială constituie, ca importanţă istorică, al doilea mare eveniment după formarea sistemului mondial socialist.

Capitaliştii din principalele ţări au pierdut, prin prăbuşirea sistemului colonial, importante surse de materii prime, largi pieţe de desfacere, beneficii uriaşe şi rezerve de oameni. Ei încearcă să subjuge noile state pe cale economică, menţinînd preţuri scăzute la materiile prime produse de aceste ţări şi frînînd dezvoltarea lor industrială. Această politică, denumită *neocolonialism*, face ca lupta de eliberare naţională să treacă în domeniul economic ; de aceea noile state creează o agricultură şi o industrie proprie, care să le consolideze independenţa.

Şcoală în Ghana.

Primii paşi în dezvoltarea economiilor naţionale au dus la naţionalizarea totală sau parţială a unor ramuri economice deţinute de companii monopoliste străine şi crearea unui sector economic de stat. În unele ţări s-au înfăptuit reforme agrare. Statele noi, independente, au nevoie de colaborare şi cooperare economică atît între ele cît şi cu ţările dezvoltate în condiţii de egalitate şi respectare a suveranităţii lor.

Sărăcie şi foamete în ţările subdezvoltate.

tic şi diplomatic lupta de eliberarea popoarelor. România a încheiat numeroase acorduri economice cu toate ţările care au păşit pe calea dezvoltării independente. Prin străduinţa specialiştilor, tehnicienilor şi muncitorilor români se ridică uzine, rafinării de petrol, fabrici metalurgice, textile etc., construcţii industriale şi cartiere de locuinţe în numeroase ţări din Asia şi Africa. Medici, ingineri, profesori, tehnicieni români participă la opera de consolidare a independenţei şi dezvoltării de sine stătătoare a noilor state apărute pe harta lumii.

Astfel, cu ajutorul tehnicienilor români, se construiesc: rafinăria de 6 milioane tone anual de la Barnias (Siria), cartiere de locuinţe şi edificii social-culturale de la Tripoli (Libia), uzina de triplu superfosfaţi de la Homs (Siria), fabrica de sodă de la Alexandria (Egipt), rafinăria de la Zarka (Iordania), fabrici de mobilă în Nigeria, rafinării de petrol în India, o fabrică de tractoare la Hyderabad (India) şi multe altele în diverse ţări. Numeroşi tineri din ţările arabe şi africane învaţă în instituţiile de învăţământ superior din ţara noastră. În acelaşi timp, ţările capitaliste înăspresc condiţiile de acordare a creditelor pentru ţările în curs de dezvoltare.

Lichidarea subdezvoltării, promovarea unor relaţii economice bazate pe principii de deplină egalitate şi echitate, făurirea unei noi ordini economice internaţionale constituie probleme majore ale contemporaneităţii, cerinţe vitale ale mersului înainte al societăţii omeneşti.

LECTURĂ

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu despre prăbuşirea lumii coloniale şi afirmarea statelor naţionale ale popoarelor eliberate:

„Epoca noastră va rămîne în istoria universală ca epocă a afirmării a zeci de popoare care se eliberează de sub dominaţia colonialismului şi a imperialismului şi se afirmă ca state naţionale independente, aducînd o tot mai puternică şi importantă contribuţie la soluţionarea problemelor majore care frămîntă astăzi omenirea."

„Realizarea unui program rapid pe calea ridicării economico-sociale impune, ca o legitate obiectivă, unirea tuturor forţelor naţionale. De altfel, desfăşurarea evenimentelor din ultimii ani într-un şir de ţări din America Latină, Asia şi Africa demonstrează că tocmai acolo unde s-a realizat o colaborare largă între toate forţele progresiste naţionale, inclusiv forţele militare, s-au putut obţine succese importante în lupta împotriva dominaţiei străine, pentru preluarea în propriile mîini a bogăţiilor naţionale, s-a deschis drumul dezvoltării independente."

ÎNTREBĂRI

— Care a fost situaţia popoarelor Asiei şi Africii înainte de cel de-al doilea război mondial?
— Ce însemnătate are prăbuşirea sistemului colonial?
— Care este poziţia ţării noastre faţă de popoarele care s-au constituit în state independente? Dar faţă de acelea care duc lupta pentru a scutura jugul colonial?

ŢĂRILE CAPITALISTE DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Principalele caracteristici ale dezvoltării economice şi politice în marile state capitaliste. După al doilea război mondial, raportul de forţe pe plan economic, militar şi politic între marile state capitaliste s-a schimbat. Cele trei ţări agresoare: Germania, Italia şi Japonia fiind învinse, influenţa lor pe plan internaţional a scăzut. Economia lor era în bună parte distrusă şi marea majoritate a oraşelor în ruine. Anglia şi Franţa, deşi învingătoare, suferiseră şi ele mari distrugeri, iar economia franceză fusese jefuită în mod sălbatic de către hitlerişti. Numai Statele Unite ale Americii au ieşit din război mai întărite, dar întîmpinau greutăţi în trecerea de la economia de război la economia de pace. Statele Unite ale Americii au sprijinit prin împrumuturi refacerea economică a ţărilor ruinate de război, sporindu-şi influenţa în întreaga lume capitalistă.

În numai cîţiva ani, Republica Federală Germania, Anglia şi Franţa, Italia, Japonia, precum şi alte ţări capitaliste care suferiseră de pe urma războiului şi-au reclădit oraşele şi satele distruse, au reconstruit numeroase uzine şi au ridicat noi fabrici, căi ferate, poduri, aeroporturi şi altele.

În ultimele două decenii, puterea economică a statelor capitaliste a crescut simţitor. Noile descoperiri ştiinţifice şi tehnice, precum şi aplicarea lor rapidă în industrie, agricultură, transporturi, medicină, au făcut să sporească producţia şi productivitatea muncii.

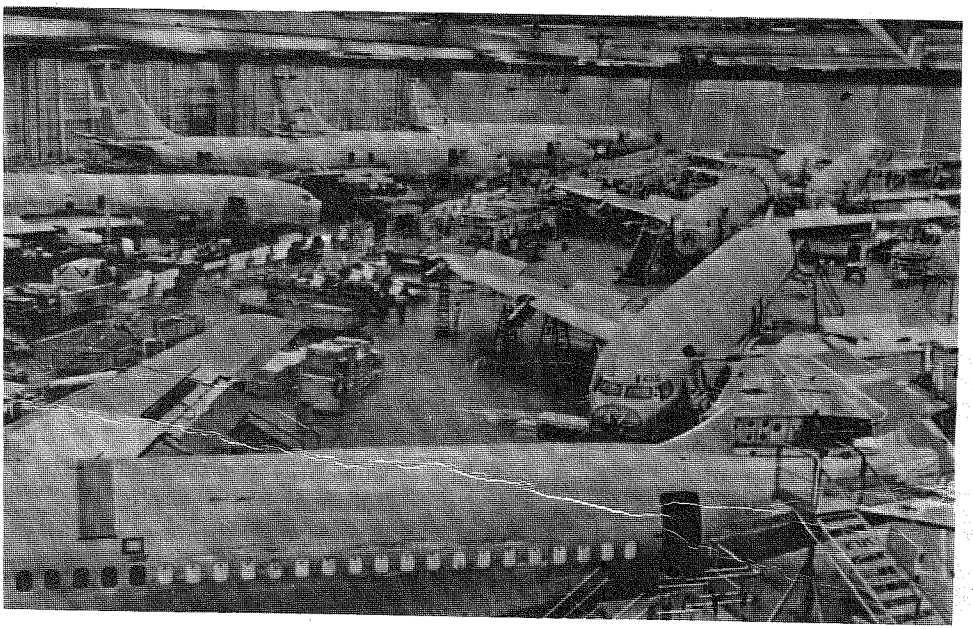

Atelier de montaj într-o uzină de avioane în S.U.A.

Inegalitatea în dezvoltarea marilor state capitaliste s-a accentuat. În statele ce fuseseră cotropite de naziști s-a reinstaurat *regimul parlamentar.*

Forme ale organizării de stat în diferite țări. *Statele Unite ale Americii* — republică federală, constituită din 50 de state — ocupă astăzi, ca putere economică, primul loc în lume. Realizînd beneficii uriașe de pe urma războiului, dezvoltîndu-și forța economică, monopolurile S.U.A. și-au mărit an de an exportul de capital în lumea capitalistă: în țările Europei Occidentale, Americii Latine, Asiei și Africii. Întregi ramuri industriale, îndeosebi în cele mai noi domenii ale științei și tehnicii, sînt astăzi stăpînite de monopolurile americane.

În viața politică americană, cuvîntul hotărîtor îl au două partide: *republican* și *democrat,* care se succed la conducere. Indiferent care din aceste partide deține puterea, în guverne participă reprezentanți ai marilor societăți industriale și bancare.

Peste jumătate din veniturile statului sînt folosite pentru întreținerea forțelor armate. Concernele industriale primesc comenzi uriașe de la stat, din care realizează cîștiguri fabuloase. Din această cauză, marile concerne sînt interesate să capete comenzi cît mai mari și pentru aceasta sprijină sporirea forțelor armate. Masele largi ale poporului american cer reducerea cheltuielilor militare și folosirea veniturilor statului pentru: organizarea asistenței medicale gratuite, construcții de școli și locuințe pe măsura nevoilor, înmulțirea serviciilor publice în orașe, crearea de locuri de muncă pentru șomeri, lichidarea banditismului și a folosirii stupefiantelor.

Populația de culoare numără circa 25 milioane de persoane. În unele state din S.U.A., ea este încă supusă unei politici de *discriminare rasială.* Negrii primesc salarii mai mici pentru aceeași muncă pe care o fac și albii. Numărul șomerilor în rîndul negrilor este de 2—3 ori mai mare.

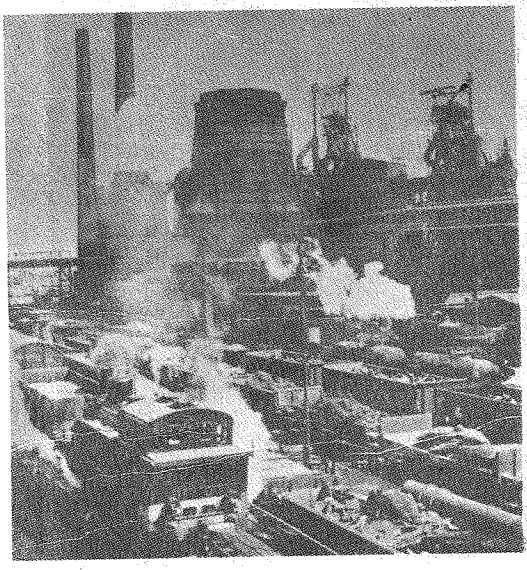

Întreprinderi industriale din Ruhr.

Condițiile de locuit ale negrilor sînt foarte proaste. În unele state, negrii sînt prigoniți.

Proletariatul american se situează în fruntea luptei pentru reale libertăți democratice și pace.

Japonia este o monarhie constituțională. Prin munca neobosită a poporului și-a refăcut cu repeziciune economia distrusă de război; a reclădit orașele și satele incendiate de bombardament.

Monarhia absolutistă a fost înlocuită după război cu o monarhie constituțională. Dreptul de sindicalizare și ziua de muncă de opt ore sînt

asigurate de lege. Reforma agrară a dat ţăranilor, prin răscumpărare, 80% din pămînturile ce fuseseră în stăpînirea moşierilor. De această reformă s-a bucurat îndeosebi ţărănimea înstărită, mulţi ţărani mijlocaşi şi săraci neavînd mijloace de a cumpăra pămînt.

Industria japoneză a cunoscut o deosebită dezvoltare, situînd Japonia ca nivel al producţiei industriale, în unele ramuri principale, pe al doilea loc în lumea capitalistă, imediat după S.U.A. Totuşi, situaţia clasei muncitoare este încă nesatisfăcătoare. Monopolurile japoneze stăpînesc economia şi joacă un rol de seamă în viaţa politică a ţării.

Republica Federală Germania (R.F.G.) s-a constituit în august 1949 prin unirea zonelor vestice ale Germaniei aflate sub controlul Statelor Unite, Angliei şi Franţei. Puterea politică a fost preluată din toamna anului 1969 de către un guvern de coaliţie, format din *Partidul Social-Democrat* şi *Partidul Liber-Democrat*. R.F.G. şi-a refăcut economia distrusă de război, cu sprijinul marilor investiţii americane. Refăcută pe baze tehnice moderne, industria R.F.G. asigură monopolurilor mari beneficii. Drepturile sindicatelor au fost mult lărgite. Sistemul de asigurări sociale a fost extins şi îmbunătăţit. În ultimii ani, R.F.G. a făcut paşi importanţi pentru a stabili relaţii normale cu ţările socialiste şi a intensifica schimburile comerciale.

Anglia este monarhie parlamentară. La conducerea ţării s-au succedat pînă în zilele noastre cînd *Partidul Laburist,* cînd *Partidul Conservator.* În 1945 s-au trecut în proprietatea statului acele întreprinderi din industria carboniferă, centrale electrice, căi ferate, care nu mai asigurau beneficii capitaliştilor şi necesitau uriaşe investiţii pentru reînnoirea utilajelor învechite. Capitaliştii au primit despăgubiri.

Totodată, drepturile sindicatelor au fost lărgite, iar sistemul de asigurări sociale şi de asistenţă medicală mult îmbunătăţite.

Cu toate acestea, economia engleză trece printr-o perioadă de dificultăţi, ceea ce s-a răsfrînt negativ asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. Numărul şomerilor a crescut. Capitaliştii au aruncat greutăţile pe spinarea poporului. Clasa muncitoare îşi apără dreptul la viaţă declarînd greve. În ultimii ani au avut loc mari greve în transporturi, mine, metalurgie, poştă.

Franţa este Republică, Noua Constituţie a Franţei, adoptată în 1946, prevedea drepturi cetăţeneşti, drepturi electorale pentru femei şi — sub influenţa avîntului forţelor democratice — a recunoscut necesitatea naţionalizării principalelor ramuri industriale.

În acelaşi an, guvernul francez căutînd să apere interesele colonialiste ale marii burghezii, a pornit războiul împotriva Republicii Democrate Vietnam şi Algeriei, unde mişcarea naţională de eliberare era puternică.

Profundele frămîntări interne, urmare a războaielor duse de guvernanţii francezi pentru a menţine sub stăpînirea lor coloniile, au condus,

Generalul CHARLES DE GAULLE

Vedere din Parisul contemporan.

în iunie 1958, la formarea unui guvern sub conducerea generalului *Charles de Gaulle*. S-a adoptat o nouă Constituţie, care lărgea drepturile preşedintelui Republicii franceze şi restrîngea pe cele ale Parlamentului. Economia franceză a cunoscut, în ultimii ani, o mare dezvoltare. În anii 1968—1969, în Franţa au avut loc puternice frămîntări ale maselor populare. În fruntea luptelor pentru o viaţă mai bună şi pentru lărgirea drepturilor cetăţeneşti s-a aflat Partidul Comunist Francez. Acesta a încheiat o alianţă cu Partidul Socialist, pe baza unui program comun. S-a înfăptuit astfel unitatea de acţiune a clasei muncitoare franceze. La alegerile prezidenţiale din 1981 a fost ales preşedinte al Republicii *Francois Mitterrand,* preşedintele Partidului Socialist, care a început opera de naţionalizare a unor industrii mari.

În zilele noastre, Franţa şi-a reluat locul de mare putere a lumii capitaliste.

Contradicţiile în lumea capitalistă contemporană. Sub conducerea S.U.A., marile state capitaliste au organizat blocul militar denumit Pactul Atlanticului de Nord (N.A.T.O.).

Între statele capitaliste continuă să existe o vădită inegalitate în ceea ce priveşte nivelul lor de dezvoltare economică S.U.A. deţineau în 1970 circa 41% din producţia industrială a lumii capitaliste, depăşind producţia tuturor celorlalte mari state capitaliste adunată la un loc. De asemenea, investiţiile de capital american în diverse ţări reprezintă mai mult de jumătate din investiţiile tuturor celorlalte state luate împreună. Folosind su-

perioritatea lor economică, S.U.A. au instalat baze militare pe teritoriul altor țări; ele au dus un război *nedrept,* de *agresiune* în Vietnam, care a stîrnit indignarea întregii lumi.

Marile state capitaliste, R.F.G., Japonia, Franța, concurează produsele americane și totodată au luat măsuri pentru a stăvili sporirea influenței economice și politice a S.U.A. O parte din țările europene au înființat *Comunitatea Economică Europeană,* denumită și *Piața Comună,* organizație suprastatală, pentru susținerea intereselor lor economice. Contradicțiile dintre marile state se manifestă și pe plan politic. De pildă, Franța și-a retras forțele armate din cadrul Pactului Atlanticului de Nord, bloc militar dominat de S.U.A.

În ultimii ani criza economică manifestată prin inflație și șomaj în permanentă creștere, prin haosul monetar, prin criza energetică (scumpirea periodică a petrolului, ce atrage sporirea tuturor prețurilor) au condus la agravarea contradicțiilor în viața internațională, la intensificarea tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență, de întărire a dominației în diferite părți ale lumii pe calea armelor sau pe cale economică. Se constată totodată o creștere a producției de arme, atît nucleare cît și clasice, o goană după înarmare, amenințătoare pentru pacea lumii.

Hotărîrea Statelor Unite de a produce bomba cu neutroni, o nouă armă ucigătoare, și de a amplasa în țările din vestul Europei rachete nucleare cu rază medie de acțiune au stîrnit vii proteste în țările din vestul Europei. În Franța, Germania Federală, Italia, au avut loc marșuri ale păcii și demonstrații de protest la care participă milioane de oameni împotriva hotărîrii Statelor Unite de a amplasa arme nucleare în Europa, pentru dezarmare generală și pace. Dezarmarea generală, reducerea treptată a arsenalelor și efectivelor militare, a cheltuielilor pentru înarmare constituie în momentul de față probleme esențiale ale vieții internaționale, condiții pentru dezvoltarea economică, pentru independența și suveranitatea statelor lumii. Un răsunet deosebit, în întreaga lume, l-a avut inițiativa de pace a României, propusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Lupta clasei muncitoare și a altor forțe progresiste împotriva exploatării, pentru drepturi și libertăți democratice. După datele culese de O.N.U., aproape 50% din locuitorii globului, mai ales acei care trăiesc în regiuni subdezvoltate, suferă de foame. Și în S.U.A., cea mai bogată țară capitalistă, din date oficiale recunoscute de președinții din ultimul deceniu, peste treizeci milioane de oameni trăiesc în mizerie. În toate țările mari capitaliste șomajul, creșterea costului vieții, degradarea locuințelor orășenești, poluarea atmosferei și apelor au devenit fenomene obișnuite.

În țările capitaliste, masele largi muncitoare luptă pe diferite căi împotriva sărăcirii și înrăutățirii condițiilor de viață. Clasa muncitoare duce mari bătălii greviste împotriva șomajului și pentru majorarea salariilor în raport cu creșterea prețurilor.

Totodată au loc puternice acțiuni — demonstrații, adunări de pro-

test, marşuri, greve — pentru respectarea şi lărgirea libertăţilor democratice, împotriva politicii aventuriste, războinice a statelor imperialiste.

În ultimii ani, regimurile dictatoriale din Spania, Grecia şi Portugalia au fost doborîte şi aceste ţări au păşit pe făgaşul democraţiei, al respectării drepturilor cetăţeneşti.

Victorii însemnate au obţinut partidele comuniste şi socialiste în Franţa, Italia şi alte ţări.

ÎNTREBĂRI

— Cum au reuşit Statele Unite să-şi sporească influenţa lor în lumea capitalistă?
— Care sînt obiectivele luptei duse de masele largi ale poporului american?
— Care sînt relaţiile dintre marile state capitaliste?

MIŞCAREA COMUNISTĂ ŞI MUNCITOREASCĂ INTERNAŢIONALĂ DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Dezvoltarea mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Datorită faptului că în fruntea luptei pentru vindecarea rănilor pricinuite de război, a refacerii economiei, a apărării libertăţilor democratice şi a intereselor oamenilor muncii, a luptei împotriva colonialismului şi pentru eliberarea naţională şi socială s-au aflat comuniştii, mişcarea comunistă internaţională a cunoscut un avînt deosebit. Ea a devenit în zilele noastre *principala forţă politică a contemporaneităţii.* Numărul partidelor comuniste şi muncitoreşti a sporit, ele activînd astăzi în aproape 100 de ţări şi cuprinzînd aproape 63 milioane membri.

Partidele comuniste şi muncitoreşti îşi desfăşoară activitatea în condiţii diferite de la ţară la ţară. În ţările socialiste, ele sînt partide de guvernămînt şi conduc istorica bătălie de construire a noii orînduiri sociale. În ţările capitaliste dezvoltate, marea majoritate a partidelor comuniste îşi desfăşoară activitatea legal şi au reprezentanţi în parlamente, consilii regionale şi municipale, ca, de pildă, în Franţa, Italia, Japonia, Venezuela etc.

În ţările în curs de dezvoltare, slab dezvoltate, unele partide activează legal, ca, de pildă, în Peru, Columbia etc.; altele, cele mai numeroase, au fost puse în afara legii şi activează în aspre condiţii de ilegalitate, ca, de pildă, în Indonezia, Filipine, Birmania şi în mare parte din ţările Africii.

Fiecare Partid Comunist contribuie prin activitatea ce o desfăşoară la îmbogăţirea experienţei mişcării comuniste şi muncitoreşti, la dezvoltarea practicii şi teoriei *trecerii de la capitalism la socialism,* precum şi a *construcţiei socialiste.*

Rolul conducător al partidelor comuniste şi muncitoreşti în ţările sociali

Baza ideologică a partidelor comuniste este materialismul dialectic şi istoric, socialismul ştiinţific. Călăuzite de învăţătura vie a socialismului ştiinţific, partidele comuniste elaborează programele concrete de transformare revoluţionară a societăţii în concordanţă cu realităţile istorice naţionale şi sociale din fiecare ţară.

În ţările socialiste, partidele comuniste şi muncitoreşti sînt partide de guvernămînt.

Paralel cu consolidarea politică, cu perfecţionarea centralismului democratic, cu lărgirea şi perfecţionarea întregii activităţi economico-sociale, în ţările socialiste s-a desfăşurat în continuare, în ritmuri înalte, dezvoltarea producţiei sociale, a crescut nivelul de trai material şi cultural al oamenilor muncii. Cu toate marile rezultate obţinute în dezvoltarea economiei, ţările socialiste, luate în ansamblu, nu reuşesc încă să-şi satisfacă integral necesităţile de consum. De aceea se depun eforturi susţinute pentru a se soluţiona cît mai rapid aceste rămîneri în urmă.

Viaţa a arătat că socialismul este orînduirea cea mai avansată pe care a cunoscut-o omenirea, capabilă să asigure fiecărui popor deplina eliberare socială şi naţională, făurirea unui viitor liber, corespunzător năzuinţelor proprii.

Succesele comuniştilor în viaţa politică a ţărilor capitaliste. În ţările capitaliste, partidele comuniste şi muncitoreşti s-au dezvoltat şi s-au călit în focul unor puternice bătălii de clasă duse împotriva exploatării, pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor democratice, pentru pace şi progres social.

Succese deosebit de importante în activitatea lor au obţinut comuniştii din Italia, Franţa, Spania, Portugalia, Japonia, Finlanda, Grecia, India, Peru, Columbia, Costa Rica, Sri Lanka ş.a.

De pildă, Partidul Comunist Italian are peste 1 700 000 de membri şi el este principala forţă politică care se opune clasei dominante italiene. În ultimele alegeri parlamentare şi municipale din 1976 au votat pentru comunişti peste 8 000 000 de alegători şi astfel Partidul Comunist Italian are un mare număr de deputaţi şi senatori în Parlament; în numeroase oraşe consiliile municipale sînt conduse de comunişti.

Partidele comuniste militează pentru făurirea unităţii de acţiune a tuturor forţelor muncitoreşti, a partidelor politice ale clasei muncitoare. Exemplul Partidului Comunist Francez este grăitor. Astfel, Partidul Comunist Francez, în alianţă cu Partidul Socialist şi radicalii de stînga, a obţinut în alegerile municipale din martie 1977 peste 52% din numărul voturilor. Aproape 2/3 din marile oraşe franceze sînt conduse de forţele de stînga, în frunte cu comuniştii. În alegerile din 1981, Partidul Socialist Francez a obţinut un mare succes, iar la alegerile prezidenţiale a fost ales preşedinte al Franţei, pe următorii şapte ani, François Mitterrand.

Relaţiile dintre partidele comuniste şi muncitoreşti Unitatea concepţiei asupra lumii, unitatea ţelurilor şi voinţei lor determină dezvoltarea legăturilor şi colaborării între partidele comuniste şi muncitoreşti. Aceste legături dintre partidele frăţeşti, precum şi colaborarea între ele cunosc numeroase forme. Contactele reciproce sistematice la toate nivelurile constituie izvorul de nesecat în schimbul de experienţă.

Între partidele comuniste şi muncitoreşti din ţările socialiste se dezvoltă neîncetat colaborarea economică pe baza avantajului reciproc.

Legătura strînsă dintre toate partidele comuniste şi muncitoreşti duce la înfăptuirea *unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.* La baza acestei unităţi stau următoarele principii: egalitatea deplină în drepturi a partidelor; neamestecul în treburile interne; dreptul exclusiv al fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător linia sa politică internă şi externă, metodele şi căile de activitate, încredere şi stimă reciprocă; solidaritate şi sprijin tovărăşesc.

Partidul Comunist Român, detaşament activ al mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Partidul Comunist Român a militat neobosit pentru întărirea legăturilor sale cu partidele comuniste şi muncitoreşti din întreaga lume, pentru introducerea în viaţă a principiilor ce trebuie să stea la baza unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale. Avînd în vedere diversitatea condiţiilor în care îşi desfăşoară activitatea partidele comuniste şi muncitoreşti, P.C.R. consideră că solidaritatea, colaborarea trebuie să se realizeze pe baza principiilor deplinei egalităţi, respectării dreptului fiecărui partid de a-şi elabora linia politică în concordanţă cu realităţile din ţara respectivă.

P.C.R. a dat şi dă sprijin substanţial moral, material şi diplomatic luptei duse împotriva imperialismului şi a colonialismului de către popoarele din Asia, Africa, America Latină, sub conducerea partidelor comuniste. Călăuzit de o justă concepţie internaţională, P.C.R. a propus din nou, la istoricul Congres al XII-lea, ca şi la Congresul al XIII-lea desfăşurat în noiembrie 1985, întărirea colaborării şi solidarităţii comuniştilor români cu toate partidele comuniste, cu partidele socialiste şi democratice, cu mişcările de eliberare, cu forţele antiimperialiste de pretutindeni, urmărind cu perseverenţă transformările progresiste, democratice în societatea umană, progresul social şi pacea în lume. Prin întreaga sa activitate P.C.R. a dovedit prin fapte consecvenţa sa în lupta pentru creşterea forţei comuniştilor de pretutindeni, a rolului lor în transformarea revoluţionară a societăţii, a instaurării păcii în lume.

Mişcarea muncitorească a devenit principala forţă politică a contemporaneităţii; partidele comuniste şi muncitoreşti obţin succese deosebite în toate ţările capitaliste; între partidele comuniste şi muncitoreşti din întreaga lume se întreţin legături strînse pentru înfăptuirea unităţii de luptă pe plan internaţional. P.C.R. este un detaşament activ în lupta pentru libertate, independenţă, pentru instaurarea păcii în lume.

LECTURĂ

„Partidul Comunist Român porneşte de la premisa că în viitor transformările revoluţionare vor cunoaşte o şi mai mare diversificare. Fiecare popor, pornind de la principiile generale ale socialismului ştiinţific, va trece la socialism pe o cale proprie: fiecare partid, fiecare popor vor îmbogăţi prin experienţa lor tezaurul universal al teoriei şi practicii revoluţiei, al construcţiei socialiste."

Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

ÎNTREBĂRI

— În ce condiţii activează partidele comuniste şi muncitoreşti?
— Ce principii stau la baza unităţii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale?
— Ce însemnătate are unitatea clasei muncitoare?
— Care este rolul P.C.R. în mişcarea comunistă şi muncitorească internaţională?

PROGRESUL CULTURII ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ

Principalele orientări în dezvoltarea culturii în epoca contemporană. În epoca contemporană, ştiinţa, tehnica şi cultura au cunoscut o deosebită dezvoltare. Oamenii de ştiinţă încearcă să cunoască, tot mai mult, originea vieţii, rolul omului în natură şi societate. Ştiinţa este folosită în toate domeniile activităţii umane; totodată, ea are un rol foarte important în viaţa oamenilor, influenţînd felul lor de a gîndi, de a se comporta în societate.

Dintre ştiinţele exacte, cele mai remarcabile descoperiri s-au făcut în fizică şi în primul rînd în fizica nucleară; acestea au influenţat asupra tuturor ştiinţelor ducînd la apariţia unor noi ştiinţe.

Energia nucleară este astăzi folosită pe scară din ce în ce mai largă în: industrie, arhitectură, medicină, geologie etc. Înfăptuirile în domeniul fizicii au dat naştere unei noi ştiinţe, cu largi aplicări în viaţa noastră de toate zilele — electronica. Radioul, televiziune, radioghidajul şi teleghidajul, trecerea de la cinematograful mut la cel sonor sînt numai o parte din aplicaţiile electronicii. Microscopul electronic, realizat în 1937, a contribuit la importante descoperiri în domeniul biologiei şi al medicinei. Calculatorul electronic este utilizat în transporturi, în programarea liniilor tehnologice în industrie, ca şi în marile bănci.

Contribuţii însemnate la descoperirea şi dezvoltarea fizicii nucleare au adus savanţii: *Albert Einstein, Enrico Fermi, Irène* şi *Joliot Curie, Lev D. Landau, Robert J. Oppenheimer* şi alţii.

Dezvoltarea chimiei a dus la apariţia de noi industrii, ca aceea a maselor plastice, a fibrelor artificiale, a detergenţilor.

Biologia s-a concentrat în direcţia studierii mecanismului intern al procesului vieţii. Descoperirile înfăptuite au contribuit la crearea antibioticelor sintetice — sulfamidele, precum şi a celor de origine naturală — penicilina.

Dezvoltarea culturii în ţările socialiste. Eliberarea multor ţări din Europa, Asia şi America din lanţul imperialismului şi al colonialismului a deschis în istoria acestora o epocă de *transformări revoluţionare în cultură şi ştiinţă.*

Ducînd mai departe marile tradiţii progresiste, democratice şi realiste, cultura a fost pusă în fiecare ţară socialistă în slujba poporului, a progresului său material şi spiritual. A luat naştere o cultură nouă, legată de clasa muncitoare. Aceasta serveşte tuturor oamenilor muncii pentru pregătirea lor ştiinţifică, politico-ideologică în vederea activităţii lor în producţie, în viaţa socială.

Crearea noii culturi în cadrul revoluţiei socialiste a fost înfăptuită prin participarea activă şi conştientă a intelectualilor, oamenilor de ştiinţă şi artă însufleţiţi de ideile materialismului dialectic şi istoric şi ale socialismului ştiinţific.

Înfăptuirea revoluţiei culturale în ţările socialiste s-a vădit, între altele, în transformările revoluţionare din învăţămîntul de toate gradele. Şcoala a fost deschisă tuturor — copii, tineri şi vîrstnici — pentru lichidarea grabnică a neştiinţei de carte şi asigurarea întregului popor cu cunoştinţe generale largi. Aceasta a contribuit la înflorirea noii culturi socialiste, a ştiinţei şi tehnicii, la faptul că toate cuceririle culturii au devenit un bun al poporului.

Literatura nouă din ţările socialiste este consacrată omului, dragostei de viaţă şi încrederii nemărginite în viitorul său fericit; ea descrie atitudinea şi activitatea conştientă a oamenilor care transformă natura şi societatea, educă dragostea fierbinte de patrie, sentimentele nobile de pace, înfrăţire şi respect faţă de toate popoarele.

Alături de marii noştri scriitori, *Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi,* s-au afirmat tineri de mare talent, ca *Nicolae Labiş, Marin Preda* şi alţii.

Succesele socialismului pe plan mondial, creşterea mişcării muncitoreşti internaţionale, prăbuşirea sistemului colonial au influenţat şi dezvoltarea culturii în ţările capitaliste. Literatura progresistă, care oglindeşte lupta popoarelor pentru pace, democraţie şi o viaţă mai bună, îşi are reprezentanţi de seamă în *Paul Eluard, Louis Aragon, Pablo Neruda* şi alţii, ale căror poezii, romane, nuvele au fost traduse şi în ţara noastră.

Alături de aceste tendinţe progresiste, în literatura din ţările capitaliste se manifestă cu putere şi alte curente, care cultivă desperarea, nepu-

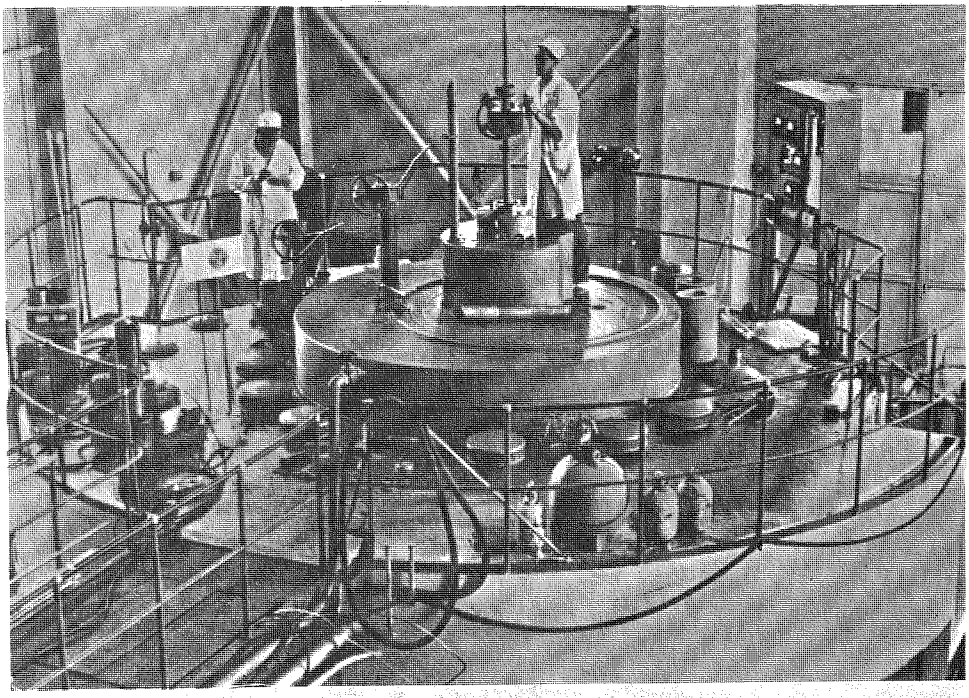

Reactor nuclear.

tinţa omului faţă de forţele oarbe ale naturii, folosesc terorismul ca armă politică, preamăresc războaiele şi aţîţă un popor împotriva altuia, cultivînd astfel ura între oameni.

Confruntarea ideologică între forţele revoluţionare şi progresiste, pe de o parte, şi clasele exploatatoare şi cercurile reacţionare, pe de altă parte, se intensifică, vădind tot mai limpede fenomenele de descompunere morală şi socială a lumii capitaliste.

Revoluţia tehnico-ştiinţifică şi urmările ei. O trăsătură caracteristică principală a epocii contemporane este revoluţia care are loc în ştiinţă şi tehnică. Ea se desfăşoară de la mijlocul secolului nostru, atît în ţările socialiste cît şi în ţările capitaliste. Această revoluţie este cerută de dezvoltarea marii producţii întemeiate pe maşini, de necesităţile societăţii contemporane.

Ca să se poată face cercetări ştinţifice cît mai intense în toate ţările, s-au înfiinţat institute speciale şi laboratoare, dotate cu aparatură modernă. În ele lucrează sute de mii de savanţi şi cercetători. În ţările mari, aceste institute de cercetare ştiinţifică formează adevărate oraşe. Întreţinerea lor cere fonduri şi investiţii uriaşe. Dintre ţările capitaliste, S.U.A., Anglia, Japonia, Franţa şi R.F. Germania fac cele mai mari investiţii în cercetarea ştiinţifică, iar dintre statele socialiste: U.R.S.S., China, Cehoslovacia, România, Iugoslavia, Polonia, R.D.G. etc.

IURI GAGARIN — primul om care a zburat în Cosmos

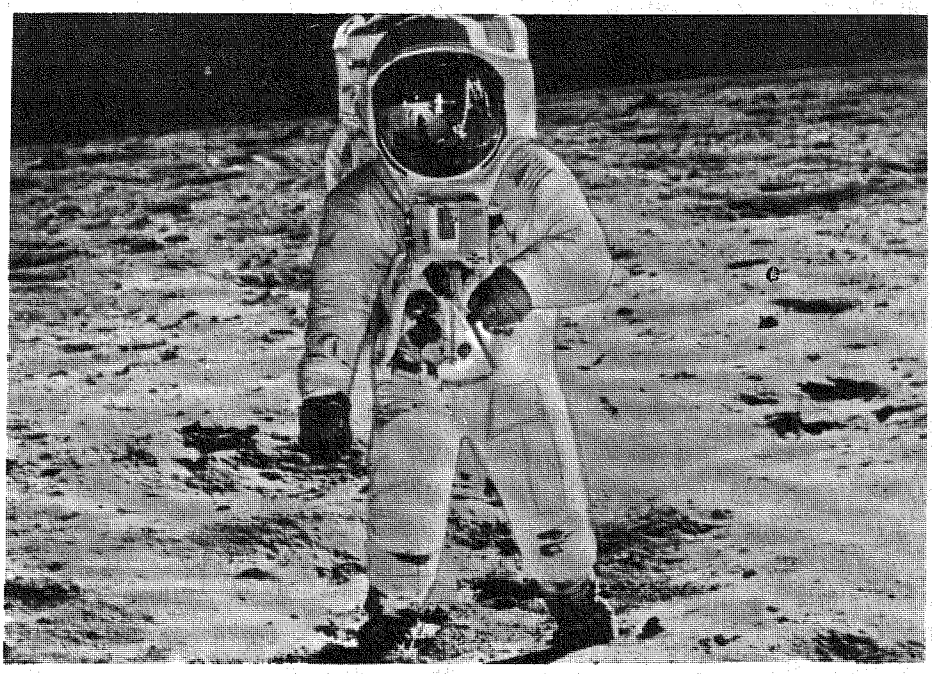

Astronautul EDWIN ALDRINS pe Lună (21 iulie 1969).

Revoluţia tehnico-ştiinţifică din zilele noastre se caracterizează prin realizări tehnice şi ştiinţifice de o mare valoare şi prin introducerea şi aplicarea rapidă a acestora în producţie. Ultimele descoperiri ştiinţifice şi tehnice sînt aplicate nu numai în industrie, ci şi în agricultură, transporturi, în viaţa culturală. În acest fel se face o legătură tot mai strînsă între ştiinţă, tehnică şi producţie. Ştiinţa a devenit astăzi una din condiţiile pentru dezvoltarea producţiei; totodată, producţia din industrie sau agricultură este legată de dezvoltarea ştiinţei.

Elementul de bază al revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane este *automatizarea, cibernetizarea* şi *folosirea pe scară largă a calculatoarelor electronice* atît în economie cît şi în toate domeniile ştiinţei. În producţia automatizată omul are numai funcţia de observare, de reglare, de control general al sistemului de maşini şi de înlăturare a defecţiunilor care se ivesc. Automatizarea complexă sau cibernetizarea este o treaptă superioară a automatizării. Ea constă din îmbinarea sau unirea maşinilor automate cu calculatoarele electronice. În acest caz, reglarea şi controlul trec asupra maşinilor complexe.

În condiţiile revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane cea mai mare dezvoltare o cunosc ştiinţele *matematice* şi ştiinţele naturii: *fizica, chimia, biologia, medicina, geologia.* Un loc central ocupă *fizica,* şi în special *fizica atomică.*

Revoluţia tehnico-ştiinţifică are o importanţă excepţională atît în viaţa economică, cît şi în viaţa socială a omenirii. Ea determină o *nouă revoluţie tehnico-industrială.* Aceasta se deosebeşte de revoluţia industrială, care a avut loc în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea. Atunci, revoluţia consta în înlocuirea muncii manuale a omului cu maşina şi a producţiei manufacturiere cu producţia de fabrică. Astăzi, noua revoluţie industrială înseamnă introducerea de maşini complex-automatizate, extinderea industrializării în toate ramurile economiei, depozitarea datelor furnizate de ştiinţă şi folosirea lor cu ajutorul calculatoarelor electronice.

Revoluţia tehnico-ştiinţifică împinge societatea contemporană spre noi culmi de dezvoltare.

Succesele obţinute în explorarea spaţiului cosmic. Gradul înalt de dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii contemporane şi legătura dintre ele se observă în succesele obţinute în cercetarea şi cunoaşterea spaţiului cosmic. S-au distins în acţiunea de cunoaştere a cosmosului, mai ales savanţii din U.R.S.S. şi cei din S.U.A.

Începută cu lansarea de sateliţi artificiali ai Pămîntului, acţiunea a continuat cu zborul omului în cosmos. În *aprilie 1961,* neuitatul *Iuri Gagarin* deschidea era zborului în cosmos.

Începînd din anul 1964, în centrul preocupării astronauticii este Luna. Astronauţii americani au fost primii oameni care, în *iulie 1969,* au aselenizat şi au explorat suprafaţa Lunii.

Ajungerea omului pe Lună deschide uriaşe perspective pentru noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii. În efortul lor pentru cunoaşterea cosmosului, savanţii şi tehnicienii din diferite ţări şi în special din U.R.S.S. şi S.U.A. colaborează unii cu alţii.

Contribuţii româneşti la dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii contemporane. În România socialistă se desfăşoară, de asemenea, o revoluţie tehnico-ştiinţifică. La baza ei se află transformările social-economice şi politice produse în ţara noastră după 23 August 1944. În cadrul acestei revoluţii, statul român socialist acordă o atenţie deosebită dezvoltării ştiinţei, factor important în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului.

În acest scop au fost înfiinţate numeroase institute de cercetări ştiinţifice, laboratoare, societăţi ştiinţifice, edituri şi reviste ştiinţifice. Un rol de seamă în dezvoltarea ştiinţei îl au academiile, create de curînd în institutele dependente de ele. Aici, alături de savanţi şi academicieni, lucrează sute de tineri cercetători. Planul de cercetare ştiinţifică în colaborare cu întreprinderile industriale şi agricole face parte integrantă din planul de dezvoltare a economiei naţionale.

În strădania lor, oamenii de ştiinţă din România au obţinut succese ştiinţifice însemnate, multe dintre ele de importanţă mondială. Astfel, în matematică s-au distins acad. *S. Stoilov* şi *Grigore Moisil,* în chimie, *Gh. Spacu,* în domeniul compuşilor macromoleculari, academician dr. inginer *Elena Ceauşescu,* iar în ştiinţele biologice, *Tr. Săvulescu.* În fizica atomică se distinge *Ştefan Procopiu,* cu importante contribuţii la studiul atomului şi *Edmond Nicolau,* unul dintre fondatorii neurociberneticii. La dezvoltarea ştiinţelor medicale şi-au adus contribuţia medici ca *C.I. Parhon, Şt. Nicolau* şi *Ana Aslan,* iar în geologia mondială s-a impus numele lui *G. Macovei.* În aeronautică s-a distins prin investiţiile sale, făcute de-a lungul mai multor decenii, inginerul *H. Coandă.* Numeroşi savanţi, profesori şi cercetători români, din toate ramurile ştiinţei, au fost şi sînt invitaţi în străinătate să ţină conferinţe, să participe la consfătuiri şi congrese ştiinţifice.

Faptul că multe din congresele ştiinţifice internaţionale au avut loc în ţara noastră demonstrează aprecierea de care se bucură ştiinţa românească peste hotare.

În anul 1981 a avut loc la Bucureşti *Congresul internaţional de istoria ştiinţelor* sub înaltul patronaj al tovarăşei academician dr. inginer Elena Ceauşescu. Congresul s-a desfăşurat sub lozinca: *„Ştiinţa şi pacea".*

În cadrul lucrărilor congresului, la care au participat, alături de cercetători români, numeroşi delegaţi de peste hotare, s-a subliniat contribuţia însemnată a savanţilor români la cuceririle ştiinţei din zilele noastre.

Sub îndrumarea pricepută a partidului, savanţii şi tehnicienii români se orientează îndeosebi spre cercetările ştiinţifice care se aplică în producţie, contribuind la ridicarea ei şi, prin aceasta, la creşterea nivelului de trai material şi spiritual al poporului român.

LECTURĂ

Tovarășul Nicolae Ceausescu despre artă, literatură, creație:

„... arta, literatura, creația din orice domeniu trebuie să se inspire din realitățile și din viața poporului, din izvorul nesecat al spiritului de omenie al națiunii noastre, din minunatele tradiții de luptă pentru dreptate socială și eliberare națională, pentru socialism și comunism".

Vorbind despre importanța școlii, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta la Congresul educației politice și al culturii socialiste:

„... școala trebuie să asigure pregătirea tineretului pentru muncă și viață și, totodată, însușirea celor mai noi cunoștințe teoretice — științifice și culturale —, să dezvolte în rîndul tinerilor respectul și pasiunea pentru munca concretă, producătoare de valori materiale.

Un rol deosebit de important în mersul înainte al societății socialiste românești îl au dezvoltarea științei și tehnicii, cultivarea spiritului de creație propriu, a mîndriei de a aduce o contribuție originală prețioasă la progresul rapid al patriei noastre și la patrimoniul cunoașterii universale".